

Wieści Z lasu

ZIMA TO NAJLEPSZY CZAS NA POZYSKANIE DOBREGO SUROWCA

Drewno jest zawsze trendy

Krzysztof Schwartz
NADLEŚNICZY
NADLEŚNICTWA
JAROCIN

Szanowni Czytelnicy

Kolejny rok dobiega końca. Czas podsumowań. Jaki więc był dla Lasów Państwowych i dla naszego nadleśnictwa mijający rok? Dobry, ale pełen wyzwań i niepokoїв. Przemysł żąda coraz więcej drewna. Polska to przecież światowy potentat w produkcji mebli. Nasza węglowa energetyka szuka w lasach ekologicznego wsadu. Ekolodzy wszelkiej maści żądają całkowitej ochrony coraz większych obszarów leśnych. Projekty drogowe, szybkich kolei, energetycznych linii przesyłowych czy poszukiwań gazu zabierają wiele hektarów lasu. Gminy o dużej lesistości żądają większych podatków. Rolnictwo coraz głośniejsze mówi o szkodach od zwierzęcej leśnej w uprawach. Wielkim maszynom rolniczym przeszkadzają malownicze konary starych drzew zwisające nad ornymi polami. Ogromne samochody wywożące drewno do papierni, tartaków i fabryk płyt oczekują dobrych dróg i mostów wewnątrz lasów. Społeczeństwo ciągle pyta nas, czy aby nie będzie prywatyzacji. Ludzie ciągle upewniamy się, czy lasów nie ubywa i czy lasy oby nie są zbyt młode. Myśliwi z niepokojem wyglądają zmian stawek czynszu dzierżawnego za łowiska. My sami ciągle obawiamy się politycznych decyzji zmieniających nasz status prawny. Zarządzamy w imieniu Skarbu Państwa co czwartym hektarem kraju. Jest nas mała garstka, raptem 24 tysiące. Czujemy ogromne poparcie społeczne. Z tego właśnie czerpiemy siłę i zapał do pracy. Czy w rankingu największych firm Polski utrzymamy 27. pozycję, nie wiadomo, ale trzymamy się mocno. Życzymy wszystkim Państwu, aby nowy rok 2013 okazał się nie gorszy niż ten, który zegnaliśmy.

Krzysztof Schwartz

100-letnie sosny gotowe pod wyręb

Większość drzew ścina się ręcznie

Po ścięciu drzewo trzeba okrzesać z gałęzi

Gotowy surowiec jest transportowany z głębi lasu przez specjalistyczne maszyny i składowany przy drogach wewnętrznych skąd zabierają go klienci

Zima to doskonały czas na intensywne pozyskiwanie drewna. Wegetacja ustała już jakiś czas temu, wobec czego drewno jest mniej uwilgotnione i lepiej nadaje się na wszelkiego rodzaju budulec, konstrukcję, jak również na cele opałowe. Podobnie jak w większości lasów Polski, w lasach Nadleśnictwa Jarocin pozyskuje się głównie drewno sosnowe. Warto wiedzieć, że obowiązuje tak zwany wiek rębności dla poszczególnych gatunków drzew. Jeżeli konkretny fragment lasu składający się na przykład głównie z sosny osiągnie taki wiek, to dopiero wtedy można myśleć o jego ścięciu. I tak sosny wycina się po osiągnięciu przez nie około

100 lat, a las składający się głównie z dębów dopiero po 140 latach. Oczywiście wycina się fragmenty lasu przeważnie na powierzchni nie większej niż 1 do 2 hektarów w jednym kawałku i to nie na chybił trafił, a według ściśle określonego układu i zgodnie z wieloletnim planem przestrzennym. Dostarczanie surowca drzewnego to jedna z podstawowych ról lasów gospodarczych i gospodarstwa leśnego. Pamiętajmy jednak, że już w ciągu najbliższych 2 lat na wyciętej powierzchni pojawią się posadzone młode drzewka, z których na pewno skorzystają przyszłe pokolenia. Bo drewno zawsze jest trendy...

Polska jest światowym potentatem w produkcji wysokiej jakości mebli (według różnych źródeł i kategorii plasujemy się stale w pierwszej dziesiątce na świecie). Nasze firmy takie na przykład jak Fabryka Podłóg w Białkach produkują doskonałej jakości parkiety i deski podłogowe, które z powodzeniem eksportują do Niemiec, Austrii, czy Szwajcarii. Apetyt rynku drzewnego w Polsce jest z roku na rok coraz większy. W roku 2000 wchłonął z Lasów Państwowych prawie 26 mln m³ drewna, w bieżącym całkowita sprzedaż drewna z LP wyniesie najprawdopodobniej ponad 35 mln m³!

LAS W LICZBACH:

Na powierzchni **1 hektara** rośnie około **300** stuletnich sosen. Po ich ścięciu udaje się „wyprodukować” przeciętnie od **220** do **250** m³ drewna użytkowego, przy czym mniej więcej:

- ▶ **80%** tej ilości nadaje się na tak zwane drewno tartaczne (na konstrukcje dachowe, deski i inne elementy konstrukcyjne o dużych wymiarach),
- ▶ **15%** nadaje się na drewno użytkowe, tak zwane średniowymiarowe z przeznaczeniem dla przemysłu celulozowego lub płytowego,
- ▶ **5%** to drewno nadające się już raczej tylko na cele opałowe.

Pozostaje jeszcze drewno z obciętych konarów i drobnych gałęzi, tak zwana drobnica, przydatne wyłącznie na opał. Takiego drewna na powierzchni 1 hektara nabiera się przeciętnie od **20** do nawet **30** m³.

KALENDARIUM

grudzień 2012/styczeń 2013

10 grudnia: Otwarcie wystawy „Byłem studentem leśnictwa w czasie stanu wojennego” na Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu (budynek Collegium Cieszkowskich Starych, ul. Wojska Polskiego 71). Wystawę będzie można zwiedzać do 6 stycznia 2013 r. w godzinach 8.00 do 19.00.
13 grudnia: Światowy Dzień Telewizji dla Dzieci, II posiedzenie Rady Naukowej Instytutu Badawczego Leśnictwa kadencji 2012-2016.
20 grudnia: Dzień Ryby. Dzień Ryby jest obchodzony jedynie w naszym kraju od 2003 r. Święto umiejscowione w okolicach Wigilii ma nakłonić do refleksji nad m.in. niehumanitarnym traktowaniem karpia w punktach sprzedaży.
22 grudnia: Pierwszy Dzień Zimy.
29 grudnia: Światowy Dzień Różnorodności Biologicznej.

1 stycznia: Światowy Dzień Pokoju (obchodzony przez Kościół Katolicki),
3 stycznia: Dzień Pamięci Ofiar Reżimu Hitlerowskiego,
6 stycznia: Dzień Filatelisty (Polska),
20 stycznia: Dzień Wierzy Głowiastej. Wierzba głowiasta to jedyny gatunek drzewa, który można ogławiać – czyli przycinać jego koronę. Ogławianie to pozabawianie drzew liściastych ich korony lub jej fragmentów. Przyrodnicy kategorycznie potępiają ogławianie wykonywane na innych gatunkach drzew,
21 stycznia: Dzień Babci,
22 stycznia: Dzień Dziadka,
24 stycznia: Światowy Dzień Środków Masowego Przekazu.

Opr. WoJak

Spotkanie z przyrodą

W połowie listopada w Poznaniu miała miejsce I Konferencja Naukowo-Szkoleniowa „Edukacja Przyrodniczo-Leśna - Spotkania z przyrodą” zorganizowana przez studentów Sekcji Botanicznej Koła Leśników, działającego przy Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu. Z terenu Nadleśnictwa Jarocin w konferencji wzięli udział pracownicy placówki, Jakub Wojdecki (prelegent, współtwórca wydarzenia), nauczycielki Beata Dymna-Wiza i Aleksandra Dzierżawczyk oraz radny z Książa Wlkp. Maciej Lewandowski. Podczas spotkań tematycznych wygłoszono referaty mające na celu zachęcić nauczycieli spoza jednostek macierzystych do jeszcze bardziej aktywnego udziału i możliwości skorzystania z baz i ośrodków oraz wsparcia merytorycznego, jakie niosą ze sobą pozostałe jednostki LP działające na terenie woj. wielkopolskiego.

W drugim dniu warsztatów swoje zajęcia prowadzili przedstawiciele oraz założyciele działającego od pewnego czasu Stowarzyszenia Edukatorów Leśnych. Zajęcia tym bardziej ciekawe, że podczas nich swobodnie można było wymieniać doświadczenia pomiędzy różnymi jednostkami LP, przy jednoczesnej konfrontacji metodyki działań z praktyką grona nauczycieli i studentów.

Darzbór!
Jakub Wojdecki

Zajęcia na terenie kampusu UP w Poznaniu

Część praktyczna i wspólne budowanie domu

PUSZCZE POLSKI

Lasy Rychtałskie i ich reliktowa sosna

Leśny Kompleks Promocyjny Lasy Rychtałskie o ogólnej powierzchni 47.643 ha został utworzony 1 lipca 1996 r. Położony jest w południowej części Wielkopolski i rozciąga się pomiędzy Ostrowem Wlkp., Kluczborkiem, Oleśnicą i Wieruszowem. Pod względem przyrodniczym Lasy Rychtałskie znajdują się w Krainie Śląskiej. Teren Lasów Rychtałskich przenika granice 2 nadleśnictw: Antonin oraz wspomniany Syców. Na terenie przedstawianych lasów działa również LZD czyli Leśny Zakład Doświadczalny (Siemianice) Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

Nazwa tego obszaru pochodzi od ekotypu sosny rychtałskiej, rosnącej w obrębie Rychtał na terenie Nadleśnictwa Syców.

Historia - od koczowników po hitlerowskie obozy

Tereny te były zamieszkiwane, głównie przez koczowników, już 8000-4200 lat p.n.e. Obszar ten jest położony przy ważnym kilka tysięcy lat temu szlaku bursztynowym wiodącym z Rzymu przez Kalisz (najstarsze miasto w Polsce) na wybrzeże Bałtyku. Wiele obecnych miejscowości - Grabów, Odolanów, Syców powstało we wczesnym średniowieczu. W 1488 r. obszar ten wszedł w granice Księstwa Głogowskiego, a po 1526 r. znalazł się pod władaniem Habsburgów, by w 1742 r. zostać włączony do Prus. Obszary leśne w XIX w. należały do licznych majątków ziemskich. W średniowieczu teren ten był szczególnie doceniany przez osadników trudniących się łowiectwem, rybołówstwem, bartnictwem oraz smolarstwem. W wieku XVIII rozwinęciu uległ przemysł garbarski wykorzystujący korę dębów. Stąd pierwsze papiernie. Taka gospodarka

b. mocno nadszarpnęła kondycję najbliższych lasów. W latach 1793-1918 rozpoczęto prowadzenie planowej gospodarki leśnej, przy jednoczesnym zalesianiu terenów dóbr kościelnych (okres zaboru pruskiego). Po I wojnie światowej część lasów weszła pod władanie Niemiec. Dopiero w 1927 r. prywatna własność została wykupiona przez państwo polskie. Omawiane tereny leśne pamiętają liczne walki powstańcze (powstania: listopadowe, styczniowe, wielkopolskie) oraz oddziałów AK podczas II wojny światowej. Koło Sycowa działał podobóz hitlerowskiego obozu koncentracyjnego Gross-Rosen. Wszystkich zainteresowanych bogatą historią tych ziem zapraszamy do opasłych opracowań, jakie z pewnością znajdziemy w każdej bibliotece.

Przyroda - pomnikowe drzewa i orły

Obszar Lasów Rychtałskich to teren równinny, z wyjątkiem obszaru Wzgórz Ostrzeszowskich. W okolicy Parzynowa znajduje się najwyższe wzniesienie Wielkopolski - Kobyła Góra, licząca sobie 284 m n.p.m. Na terenie LKP Lasy Rychtałskie znajduje się 6 rezerwatów leśnych i 1 rezerwat archeologiczny. Blisko 150 drzew uznano za pomniki przyrody, w tym 63 dęby szypułkowe. Utworzony w 1996 r. i obejmujący część lasów Nadleśnictwa Antonin Park Krajobrazowy „Dolina Baryczy” chroni drzewostany świerkowe, jodłowe i bukowe, rosnące na granicy swoich naturalnych zasięgów występowania. Ponadto na terenie części nadleśnictw Syców i Antonin utworzono w 1995 r. obszar chronionego krajobrazu „Wzgórz Ostrzeszowskich i Doliny Odolanowskiej”, a w 1996 r. „Doliny rzeki Prośny” w LZD Siemianice.

Z roślin chronionych rosnących na terenie

LKP należy wymienić długosza królewskiego, rosiczkę, widlaki oraz wawrzynek wilcze tyko.

Wśród interesujących ptaków chronionych wyróżniamy: orliki krzykliwe, bociany czarne, myszolewy oraz występujące przelotnie żurawie.

Turystyka - koniecznie zobaczyć

Lasy Rychtałskie są bogate także w atrakcje turystyczne. Miłośnicy przyrody koniecznie powinni wybrać się do Arboretum Leśnego im. prof. Stefana Białoboka w nadleśnictwie Syców i Arboretum Leśnego Zakładu Doświadczalnego Siemianice w Laskach. Warto także zajrzeć do zespołu parkowo-pałacowego w Siemianicach oraz do parku krajobrazowego w stylu angielskim w Sycowie. Dla zainteresowanych historią i architekturą ciekawa będzie wizyta w Antoninie - tam znajduje się cztero-kondygnacyjny drewniany zamek myśliwski wzniesiony w latach 1822-1824 dla księcia Antoniego Radziwiłła i jego żony. Polecamy także odwiedzić Bralin - drewniany kościół z 1711 r. (zabytek klasy europejskiej), Grębanin - zabytkowy kościół drewniany z 1615 r. oraz dwór neoklasycystyczny z II połowy XIX w., Mroczeń - eklektyczny pałac rodziny Wężyków z 1850 r., Duchów i Smugi - zabytkowe wiatrak, Słupię - piętrowy dwór neoklasycystyczny z 1880 r., rozbudowany w 1893 r. z czterokolumnowym portykiem (siedziba Zespołu Szkół Rolniczych).

Zestawił: WoJak

Zaczerpnięto: <http://www.lzd-siemianice.home.pl/lzd>, <http://regionwielkopolska.pl>,

„Puszcze i lasy Polski”

- D. Zawadzka, E. Kwiecień 2011 r.

W telegraficznym skrócie

Z KRAJU

► Pierwsza piłka dla choinki

Dwa 15-metrowe świerki podarowali stolicy na Święta dołnośląscy leśnicy. Jedna choinka stanęła przed Stadionem Narodowym, druga w Śródmieściu (LP).

► Lasy Birczańskie mają 10 lat

Jakiś czas temu prezentowaliśmy Państwu uroki Lasów Birczańskich Pogórza Przemyskiego w serii podróży po puszczech polskich. Pod koniec listopada w Ośrodku Edukacji Leśnej w Birczy miało miejsce spotkanie, na którym przedstawiono najważniejsze działania i osiągnięcia w minionym 10-leciu. W tym kompleksie do tej pory zrealizowano 11 tematów badawczych, napisano o nim 20 prac magisterskich i licencjackich, a w zajęciach edukacyjnych na jego terenie wzięło udział łącznie ponad 100 tysięcy osób.

► Mikołajkowy Nordic Walking

W niedzielę 2 grudnia odbył się na terenie Nadleśnictwa Kozienice „Mikołajkowy Nordic Walking”. Jak co roku każdy z uczestników miał na sobie czerwone elementy garderoby, np. czapkę. Dodatkowo o czerwony kolor maszerujących piechurów zadbały Lasy Państwowe, które ufundowały dla wszystkich sportowe koszulki w ramach akcji zBiegiemNatury.pl. Jest to akcja powstała z inicjatywy dziennikarzy radiowej Trójki, Stowarzyszenia GRAND PRIX z Poznania i Clubu bbl (LP).

► Porozę źródłem dochodu

Do skupów ruszyli zbieracze jelenich poroży. To intratne zajęcie, wytrwały zbieracz może zarobić w sezonie nawet kilka tysięcy złotych. Nadleśniczy z Nadleśnictwa Goleniów, Piotr Kmet, twierdzi, że tamtejsi zbieracze poroży jelenich są w stanie zarobić w sezonie nawet ok. 50 tysięcy złotych. - *Pieniądze uzyskane ze sprzedaży znalezionych poroży stanowią istotne źródło dochodów miejscowej ludności* - mówi (Gazeta Szczecin).

► Żubr sktusowany

Szczątki sktusowanego żubra znaleziono w pobliżu miejscowości Łukowe w Bieszczadach. Podleśniczy Leśnictwa Średnie Wielkie znalazł skórę żubra leżącą częściowo w potoku. Odcięta głowa zwierzęcia leżała nieco dalej. Ślady ostrych narzędzi wskazują, że zwierzę nie zostało upolowane przez drapieżnika. Żubry niezwykle rzadko padają ofiarą kłusowników - ostatni taki przypadek stwierdzono kilka lat temu w okolicach Baligrodu. Sprawcy wtedy nie udało się ustalić (Polskie Radio Rzeszów).

► Nowy zarząd NFOŚiGW

Minister środowiska, Marcin Korolec, powołał nowy Zarząd Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW). Prace obejmie on 1 stycznia 2013 r. Prezesem została Małgorzata Skucha. Na jej zastępców minister Korolec powołał natomiast: Jacka Gdańskiego, Barbarę Koszułap oraz Krystiana Szczepańskiego (MŚ).

► Leśny bunkier, a w nim...

Jak leśnicy pomagali w rozwiązywaniu zagadek z okresu II wojny światowej i jak wyglądał start rakiety V2 - przekonać można się o tym uczestnicząc w zajęciach edukacji leśnej w Nadleśnictwie Tuszynie. Kilka dni temu otwarto tam nową salę edukacyjno-historyczną. Wszystkich chętnych zapraszamy na stronę Nadleśnictwa Tuszyna RDLP w Krośnie (LP).

► Bieliki uratowane

Dwa potężne bieliki w stanie skrajnego wycieńczenia znalazł leśniczy leśnictwa Zabiąta (Nadleśnictwo Oleszyce, RDLP w Krośnie). Ptaki uratowała szybka interwencja leśników i weterynarza (LP).

ZE ŚWIATA

► Szwecja - rekordowa sprzedaż choinek

Szacuje się, że w tym roku w Szwecji zosta-

ło sprzedanych około 3 mln sztuk choinek na Święta Bożego Narodzenia. To o około 10% więcej niż przed rokiem. Średnia cena sprzedanego drzewka wynosiła 300 koron (ok. 150 zł). Obroty branży „choinkowej” mają w tym roku przekroczyć 900 mln koron (ok. 450 mln zł) (D-N).

► Niemcy - rośnie cena opału z odpadów drzewnych

W listopadzie średnia cena pelletu (materiał opałowy ze sprasowanych pod wysokim ciśnieniem odpadów drzewnych: trocin, wiórów, zrębków) w Niemczech wyniosła 247,6 € za tonę i była o 2,6% wyższa niż przed rokiem. To najwyższy poziom cen tego opału w Niemczech od początku 2007 roku. Analitycy rynku paliw przewidują, że ceny pelletu będą nadal rosnąć, ale też wskazują, że ogrzewanie tym paliwem jest o 42% tańsze, niż popularny w Niemczech olej opałowy (D-N).

Zestawił: WoJak

► III GMINNY KONKURS WIEDZY O LESIE „DARY LASU”

Rozpoznają głosy zwierząt

28 listopada 2012 roku w Gimnazjum im. Bohaterów Armii „Poznań” odbył się III Gminny Konkurs Wiedzy o Lesie „Dary Lasu”. Pomysłodawcami międzyszkolnych rywalizacji były nauczycielki: Romana Mazur, Agnieszka Płończak oraz Maria Grzegorska, która również zasiadła w jury. W skład komisji weszli także już tradycyjnie Jakub Wojdecki - przedstawiciel Nadleśnictwa Jarocin oraz Stefan Grzelak - emerytowany nauczyciel biologii i przyrody.

Do konkursowych zmagania stanęło pięć dwuosobowych drużyn ze szkół podstawowych w Górze, Goli i Wojciechowie oraz gimnazjaliści z Ruska i Jaraczewa. Uczniowie do konkursu przygotowały Danuta Modelska, Zdzisława Platanowicz, Ilona Smolarek oraz Marzena Wojtkowiak.

Konkurs rozpoczął się testem wiedzy i krzyżówką przyrodniczą, a zakończył serią pytań granicznych dotyczących tematyki leśnej w literaturze i przysłowiach. Nieco problemu sprawiła uczestnikom konkurencja polegająca na rozpoznawaniu natu-

ralnych okazów liści drzew. Znacznie lepiej poradzi sobie z nazwaniem pospolitych gatunków grzybów rosnących w naszych lasach. Doskonale rozpoznali głos dzika w czasie żerowania, wycie wilka oraz charakterystyczny gruby głos jelenia na rykowisku. Wszelkie wątpliwości i złe odpowiedzi na bieżąco korygował Jakub Wojdecki prowadząc z uczniami ciekawą pogadankę. Każda drużyna przywiozła na konkurs wykonany w języku niemieckim plakat informacyjny, który miał zachęcić kolegów z Niemiec do zwiedzenia kompleksów leśnych w Polsce (Borów Tucholskich, lasów w Bieszczadach, Puszczy Białowieskiej i innych). Plakaty wykonane zostały pomysłowymi technikami, a każdy z nich ukazywał piękno i korzyści płynące z lasów.

Po słodkim poczęstunku werdykt końcowy przedstawił Jakub Wojdecki. Konkurs dofinansowała Rada Rodziców gimnazjum w Jaraczewie, a dodatkowe nagrody ufundowało również Nadleśnictwo Jarocin.

Maria Grzegorska i Agnieszka Płończak

Zwycięzcy z jury na tle wystawy plakatów

WYNIKI KONKURSU:

1. miejsce - Klaudia Przybył i Weronika Szymczak, SP w Goli, 2. miejsce - Aleksandra Skrzypczak i Aleksandra Ignasiak, SP w Wojciechowie, 3. miejsce - Mariusz Hybiak i Kacper Grzegorzczak, SP w Górze

Pomnik w Sarnicach

Przy drodze wiodącej z Miłosławia do Orzechowa leży niewielka osada leśna Samice, w której mieści się leśnictwo o tej samej nazwie. Tuż za jej zabudowaniami rozciąga się rezerwat przyrody „Dwunastak”, utworzony w 1959 r. dla ochrony fragmentu starodrzewu zespołu leśnego o składzie gatunkowym zbliżonym do naturalnego. W jego drzewostanie dominują okazale dęby i sosny o wysokości 30 m. Wczesną wiosną występuje tu bujne runo leśne charakterystyczne dla naturalnych lasów środkowej Europy.

Około 600 m od leśniczówki, po lewej stronie drogi w kierunku Czeszewa, znajduje się skromny pomnik, wzniesiony dla upamiętnienia śmierci trzech zwiadowców radzieckich, którzy zginęli tutaj jesienią 1944 roku.

W dniu 23 czerwca 1944 r. Armia Czerwona z terenu Białorusi rozpoczęła potężną ofensywę, która doprowadziła do zepchnięcia wojsk hitlerowskich o setki kilometrów na zachód. W sierpniu linia frontu ustaliła się na Biebrzy, Narwi i środkowej Wiśle. Oddziały wojsk radzieckich i polskich rozpoczęły przygotowania do dalszych walk, po lewej stronie Wisły. Obszar okupowanej Wielkopolski stał się bezpośrednim zapleczem frontu. Niemcy rozpoczęli intensywne prace szykując zajmowane przez siebie tereny do zdecydowanej i skutecznej obrony. Teren pomiędzy Wisłą a Odłą, wyposażony w siedem rubieży obronnych, miał zatrzymać marsz wojsk radzieckich i polskich nacierających w kierunku Berlina.

Dokładne informacje o rozmieszczeniu rozlokowanych na tym terenie oddziałów niemieckich, położeniu i wyposażeniu urządzeń fortyfikacyjnych, przebiegu linii komunikacyjnych i szlaków zaopatrzenia dla frontu były niezbędne dla strony radzieckiej przygotowującej plany kolejnego etapu ofensywy. W celu uzyskania tych informacji od lipca 1944 r. Naczelne Dowództwo Armii Czerwonej rozpoczęło rzuty grup spadochronowych wywiadowców na tereny polskie, pozostające jeszcze pod okupacją hitlerowską.

Zenon Szymankiewicz opierając się na materiałach Okręgowej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich w Po-

znaniu ustalili, że jedna z takich grup zwiadowczych jesienią 1944 r. wylądowała w rejonie Chrzan - Żerków - Dębno n. Wartą. Prawdopodobnie w październiku 1944 r. trzech skoczków z tej grupy przeprawiło się na prawy brzeg Warty w celu wykonania zadań związanych z rozpoznaniem terenu. Kiedy przebiegali przez drogę w pobliżu leśniczówki Sarnice, zostali zauważeni przez miejscowego niemieckiego nadleśniczego. Ten natychmiast zaalarmował miejscowe posterunki żandarmerii i wojsko. Niemiecka obława licząca około 100 osób otoczyła wskazany przez nadleśniczego obszar lasu, na którym znajdowali się zwiadowcy. Rozpoczęła się potyczka, którą przerwało nadejście nocy. Pomimo ciemności Rosjanom nie udało się wydostać z okrążenia. Następnego dnia niemiecka obława podjęła dalszą walkę, w czasie której jeden z radzieckich zwiadowców zginął, a dwaj pozostali, którzy odnieśli już rany w czasie boju, rozerwali się granatami.

Ciała poległych żołnierzy pochowano na cmentarzu w Czeszewie. Na mogile znajduje się granitowa płyta zaprojektowana przez wybitnego rzeźbiarza wielkopolskiego Jerzego Sobocińskiego. Na płycie, w konturze pięcioramienną

gwiazdę, umieszczono napis o treści:

Tu spoczywają bohaterzy zwiadowcy oddziału zwiadowczego I frontu białoruskiego z grupy desantowej Owidiusza Gorczakowa. Aleksander Kowaliow lat 22 z Moskwy, Konstantin Mołodcow lat 22 z Moskwy, Aleksander Pomolszczik lat 24 z Mińska, którzy jesienią 1944 roku podczas wykonywania zadań desantowych na tyłach Armii Niemieckiej w rejonie leśnym wsi Czeszewo zostali osaczeni przez obławę hitlerowską, w walce zginęli. Cześć ich pamięci.

Nazwiska umieszczone na płycie grobowej nie są jednak prawdziwe. Na podstawie materiałów archiwów radzieckich Z. Szymankiewicz twierdzi, że K. Mołodcow zginął w Tucznie k. Pobiedzisk, a A. Kowaliow poległ w okolicach Boruszyna (gm. Polajewo).

Na miejscu śmierci radzieckich zwiadowców postawiono w 1969 r. niewielki pomnik, również autorstwa Jerzego Sobocińskiego. Pomnik stanął na skraju istniejącego wówczas rezerwatu „Sarnice”, na tle okazałych 120-letnich dębów szypułkowych i 70-letnich lip drobnolistnych. Niestety huragan, który 18 września 1987 r. przeszedł nad Wielkopolską, niemal doszczętnie zniszczył potężne drzewa. Z tego powodu rezerwat został

skreślony z ewidencji konserwatorskiej, a pomnik stracił majestatyczne tło przyrody.

Pomnik swoim stylem plastycznym nawiązuje do kierunku charakterystycznego dla socrealizmu. W jego głównej płycie wykuta jest na wylot stylizowana pięcioramienna gwiazda. W jej wnętrzu umieszczone zostały rzeźby głów trzech zwiadowców, poległych w tym miejscu w 1944 roku. Na dolnej części płyty znajduje się napis:

Tutaj jesienią 1944 roku grupa radzieckich zwiadowców operująca na tyłach wojsk niemieckich została osaczona przez hitlerowską obławę i prowadziła wielogodzinny bój obronny celem przebicia się w kierunku Puszczy Nadnoteckiej. Gdy zabrakło amunicji bohaterzy zwiadowcy pozbawili się życia. Szczątki ofiar zostały pogrzebane w zbiorowej mogile na cmentarzu w Czeszewie.

Małeńki pomnik stoi przy niezbyt ruchliwej drodze. Możliwe, że to pomogło mu przetrwać do dzisiaj, w okresie gorączkowego nawoływania do pospiesznej likwidacji wszystkiego, co pozostało po poprzednim systemie politycznym. Zarówno miejsce śmierci radzieckich zwiadowców, jak też ich mogiła na czeszewskim cmentarzu stale są uporządkowane, a okoliczni mieszkańcy systematycznie składają tu kwiaty i zapalają znicze. Coraz częściej odpowiadają Czeszewo turyści pytają o okoliczności śmierci radzieckich zwiadowców. I bardzo dobrze, że jedni i drudzy traktują pomnik jako miejsce pamięci o poległych tu młodych żołnierzach, a nie komunistyczny pomnik hańby.

WACŁAW ADAMIAK

Bibliografia
Adamiak W. Leśna osada Sarnice. Krajoznawstwo i Turystyka Nr 2 (33), 2000, s. 19.
Anders P. Nieznana Wielkopolska. Wyd. PTTK „Kraj”, Warszawa 1992, s. 17, 53.
Komunistyczne pomniki hańby w Wielkopolsce. <http://209.85.229.132/search?q=cache:E-GAxP3pkDQEJ:www.pomn...>
Kucharski B. Miłosław i okolice. Wyd. WBP, Poznań 1997, s. 64, 78.
Sarnice. http://zjezdalka.blogspot.com/2008_01_01_archive.html
Szymankiewicz Z. Spadochrony nad okupowaną Wielkopolską. Wyd. Pozn. 1979, s. 123, 354.

Obelisk naprawiony, sprawcy nadal nieznani

Obelisk upamiętniający bój zwiadowców radzieckich z żołnierzami niemieckimi znajdujący się w Sarnicach został zniszczony przez wandalów w nocy z 26 na 27 listopada. Nieustaleni do tej pory sprawcy przewrócili tablicę, wcześniej skuwając fragmenty wizerunków żołnierzy. O zdarzeniu niezwłocznie powiadomiono Konsulat Generalny Federacji Rosyjskiej w Poznaniu. Zgodnie ze złożonymi wtedy przez władze Wrześni deklaracjami, obelisk został ponownie ustawiony już kilka dni później, na początku grudnia. Policja podjęła działania zmierzające do ustalenia sprawców zniszczenia mienia.

Postępowanie prowadzi posterunek w Miłosławiu. Policjanci proszą o kontakt osoby, które mogłyby udzielić informacji na temat tego zdarzenia. Można je przekazać osobiście bądź telefonicznie pod nr tel. (61) 437-53-40. Na pomoc w ujęciu sprawców wandalizmu liczy także Komenda Powiatowa Policji we Wrześni pod nr tel. (61) 437-52-00 lub 997.

(Is)

◀ O historii związanej z postawieniem pomnika
CZYTAJ OBOK

Synogarlica TURECKA

Synogarlica turecka jest dość pospolitym, małym, delikatnym gołąbkim o pastelowym niebieskoszarym ubarwieniu. Na szyi ma charakterystyczną czarną, sierpowatą przepaskę. Z tego powodu często nazywana jest sierpówką. Jej głos zdecydowanie różni się od głosu innych gołębi, a próbą jego naśladowania jest łacińska nazwa gatunku (*Streptopelia decaocto*). W porównaniu z innymi gołębiami jest powolna i niemrawa.

Ten niepozorny ptak jest przykładem gatunku inwazyjnego, który spontanicznie bardzo szybko rozprzestrzenił się poza swój naturalny zasięg występowania. Sierpówka pochodzi z terenów południowej Azji. Pod koniec średniowiecza zaczęła powiększać swój zasięg w kierunku zachodnim. Około 300 lat temu pojawiła się w Turcji, a w latach trzydziestych XIX w. stwierdzono jej obecność na Bałkanach. Stąd zaczęła się jej wędrówka w kierunku zachodnim i północnym Europy. Granica jej zasięgu przesuwała się nawet o 500 km w ciągu roku. Na południu Polski pojawiła się na początku lat czterdziestych ubiegłego wieku, a w 1952 r. była już na wybrzeżu Bałtyku. Obecnie zajmuje całą Europę poza północnymi terenami Skandynawii i Rosji oraz części Półwyspu Iberyjskiego, gdzie występuje wypowo.

Życie sierpówki związane jest z działalnością gospodarczą człowieka. Chętnie zamieszkuje tereny o luźnej zabudowie. Osiedla się w małych zadrzewieniach, parkach, alejach i ogrodach. W pobliżu ludzkich osiedli znajduje przyjazne warunki do życia i czuje się bezpieczna. Gnieździ się jednak głównie w koronach drzew i wysokich krzewów. Gniazdo ma formę prostej platformy ułożonej z drobnych gałązek. Umieszczone jest w pobliżu zabudowań, ale rzadko w budynkach. Od marca do października wyprowadza 3 - 4 lęgi.

Nie ma wyspecjalizowanej diety. Łatwo dostosowuje się do różnych warunków klimatycznych i środowiskowych. Nie ma wielu wrogów naturalnych. Żywi się głównie nasionami chwastów, owocami roślin zielnych, a także resztkami pokarmu człowieka. W zimie chętnie przebywa w gromadzie wróbli i razem z nimi poszukuje pożywienia. Odwiedza też karmniki i balkony, na których wykładany jest pokarm.

Nie jest ptakiem bojaźliwym, dzięki temu swobodnie można ją obserwować podczas spacerów w parkach i ogrodach.

WACŁAW ADAMIAK

► WOKÓŁ OEL W CZESZEWIE

Pracowity rok

Czerwiec - stały punkt spotkań w lesie. Posiłek i wspólna zabawa przy ognisku

Lipiec - grupa turystyczna przedstawicieli 50+

Październik - zabawa liśćmi daje najmłodszym zawsze ogromną frajdę

Czerwiec - Instalacja Rzeka to jeden z wielu punktów, jakie koniecznie należy u nas zobaczyć i sprawdzić

Rok 2012 kończy się, czas więc na podsumowanie pracy w Ośrodku Edukacji Leśnej w Czeszewie. Jak w minionym roku, tak i w tym działo się u nas wiele. Były rzesze odwiedzających - nowych i wracających po raz kolejny. Spotkania z przedszkolakami, uczniami szkół podstawowych, gimnazjalnych i liceów, spotkania z seniorami, warsztaty dla nauczycieli i licealistów.

Podczas Ogólnopolskich Dni Otwartych w Lasach Państwowych trwających na początku czerwca Ośrodek Edukacji Leśnej w Czeszewie przeżywał prawdziwe oblężenie. Należy również wspomnieć o goszczącej u nas ponad 80-osobowej grupie Szwedów, przedstawicieli zrzeszenia skupiającego leśników, właścicieli lasów oraz przedsiębiorców leśnych. Byli oni usatysfakcjonowani tym, co oferuje Ośrodek Edukacji Leśnej w Czeszewie, jak i sposobem prowadzenia przez nas gospodarki leśnej. Również my dowiedzieliśmy się od nich wielu ciekawych rzeczy.

Wraz z nastaniem pory jesiennej w ośrodku przeprowadzono prace modernizacyjne i konserwacyjne. Te pierwsze miały na celu poprawę infrastruktury i zwiększenie dostępności sal na wyższym poziomie budynku dla wszystkich bez wyjątku (w prawym skrzydle zamontowano windę dla osób niepełnosprawnych). Te drugie dotyczyły instalacji edukacyjnej „Rzeka”. Nadleśnictwo Jarocin postanowiło przeprowadzić konserwację, polegającą m.in. na uzupełnieniu elementów zużytych pod naporem odwiedzających instalację grup dzieci, oczyszczeniu i zaimpregnowaniu wszystkich konstrukcji drewnianych.

Równie pracowicie zapowiada się rok 2013, w którym to w planach jest modernizacja budynku gospodarczego. W harmonogramie zapisujemy już terminy wizyt. Mamy nadzieję, że pojawią się u nas nowi sympatycy przyrody.

Darzbór

MAREK DOBROCYŃSKI

Wrzesień - bariery dostępności infrastruktury w OEL zostały już dawno przełamane

Październik - by poznać uroki Czeszewskich Lasów koniecznie trzeba przeprawić się przez Wartę promem

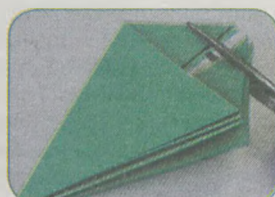
Październik - na pamiątkę zdjęcie z leśniczym

LEŚNE ORIGAMI - Choinka

Tradycja ozdabiania choinek narodziła się w Alzacji, gdzie do domów wstawiano drzewka i ubierano je naturalnymi ozdobami (z papieru i jablek). Wielkim zwolennikiem tego zwyczaju był Marcin Luter, który zalecał spędzanie świąt w domowym zaciszu. Choinki więc szybko stały się popularne w każdym niemalże domu. Wystrojone drzewka świąteczne, jodły czy sosny, pierwotnie wiązane z przedchrześcijańską tradycją ludową i kultem wiecznej zielonego drzewka, obecnie są już nieodłączną ozdobą w czasie świąt Bożego Narodzenia.

Metod ozdabiania tego zielonego symbolu jest chyba tyle, ilu ludzi na świecie. Każdy robi to na własny, niepowtarzalny styl i charakter. Wśród kolorowo ozdobianych szklanych bombek, mieniących się światełek (czasem świeczek), znajdziemy zapewne pierniki, malowane ręcznie figurki, różnego rodzaju ozdoby papierowe oraz elementy naturalne, tj. jabłka, orzechy, pomarańcze etc. Zapraszam do przygotowania własnego drzewka z papieru. Ta umiejętność przyda się z pewnością podczas kolejnych świąt.

WoJak

► Informacje potrzebne do złożenia choinki i zdjęcia znajdziesz zawsze na stronie Nadleśnictwa Jarocin <http://jarocin.poznan.lasy.gov.pl> w zakładce „Kącik dla najmłodszych” i na stronie www.jarocinska.pl w zakładce „Wieści z Lasu”.